

Programes d'intervenció

Codi: 100439

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Jenny Cubells Serra

Correu electrònic: Jenny.Cubells@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua del curs podrà modificar-se (del català al castellà) en el cas de que el curs sigui atès per estudiants internacionals (tal com preveu la normativa docent recentment aprovada per la Facultat de Dret)

Prerequisits

L'assignatura Programes d'intervenció aporta una visió actualitzada dels programes locals i internacionals d'intervenció sobre la delinqüència.

Tanmateix, presenta i explora teòricament els principals conceptes que sustenten els programes d'intervenció sobre la criminalitat.

Per tant, aquesta assignatura es relaciona amb les assignatures de l'àrea de la psicologia i pedagogia per les seves aportacions a la comprensió de la problemàtica de la criminalitat així com de la lògica dels programes d'intervenció.

Objectius

1. Analitzar els diferents models d'intervenció sobre la criminalitat en l'àmbit local i internacional així com els seus fonaments teòrics
2. Examinar les experiències pràctiques més representatives d'intervenció sobre la delinqüència mitjançant l'estudi de programes i/o recerques empíriques i extreure conclusions sobre la seva pertinença i eficàcia.
3. Proveir i utilitzar els recursos teòrics com a suport analític crític per al desenvolupament de programes d'intervenció sobre la delinqüència.

Competències

- Aplicar una proposta d'intervenció sobre una persona en execució d'una pena.
- Avaluar els resultats d'un programa de prevenció o intervenció amb referència a la delinqüència.
- Avaluar les necessitats d'una víctima per fer una proposta d'intervenció.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.

- Demostrar que es comprenen les necessitats de les víctimes sobre la base del coneixement de les teories victimològiques.
- Demostrar que es coneix el marc legal i el model de funcionament dels diferents agents de control del delictes.
- Fer la intervenció criminològica sobre la base dels valors de la pacificació, la integració social i la prevenció de nous conflictes.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar professionalment en l'àmbit de la criminologia amb objectius de pacificació, integració social i prevenció de la delinqüència.
2. Aplicar adequadament els recursos socials aplicables a la criminalitat.
3. Aplicar un model avaluatiu eficaç per a detectar les necessitats d'intervenció criminològiques en població penal
4. Descriure en l'àmbit criminològic de manera correcta el marc legal penal i els agents de control del delictes.
5. Dominar les tècniques d'avaluació individual en víctimes d'un fet delictiu.
6. Fer una anàlisi de resultats d'un programa de prevenció de la delinqüència.
7. Implementar de forma eficaç una actuació criminològica de forma individualitzada
8. Intervenir en l'àmbit criminològic amb finalitats pacificadores, integradores i de prevenció del delictes.
9. Redactar un treball acadèmic.
10. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
11. Transmetre oralment les idees a una audiència.
12. Treballar de manera autònoma.
13. Treballar en equip i en xarxa.
14. Utilitzar adequadament els programes de prevenció i intervenció criminològica.
15. Utilitzar els mètodes d'anàlisi del risc en l'àmbit de la seguretat

Continguts

1. Disciplina i control. Perspectiva Foucaultiana.

Càstig i pena. Relació poder-saber. El paper de les normes i l'examen. El Panòptic. Producció de subjectivitats.

2. Perspectives teòriques en els Programes d'intervenció: Perspectiva Cognitiu-Conductual i Perspectiva de gènere.

Perspectiva cognitiu-conductual. La modificació del comportament. Efectivitat dels programes basats en la perspectiva cognitiu-conductual. Anàlisi d'un programa sobre toxicomaníes. El principi Risc-Necessitat-Responsivitat.

Perspectiva de gènere. Anàlisi del patriarcat i la relació amb el delictes de violència de gènere. Revisió de la llei que orienta la intervenció. Anàlisi del Programa PRIA.

Altres perspectives per a la intervenció: anàlisi d'un taller de prevenció de la violència de gènere (a les sessions de seminari).

3. Tractament en situacions privatives de llibertat: els sistemes progressius

Principis conductuals, objectius i característiques. Sistemes progressius exclusivament conductuals i mixtes. Experiències i resultats dels sistemes progressius.

4 . Els Programes d'intervenció a Europa

Aspectes filosòfics i legals de la intervenció. Models criminològics i estratègies d'intervenció a Europa. Efectivitat dels programes d'intervenció a Europa. Meta-anàlisi sobre l'efectivitat dels programes d'intervenció europeus.

5. Anàlisis d'un Programa d'Intervenció a Catalunya: programa motivacional SAM

Perspectiva teòrica, objectius, metodologia i activitats.

6. Programes de seguretat vial (a desenvolupar al seminari)

7. L'exercici professional.

8. Conferències.

Conferències de diversos professionals i usuaris sobre temes relacionats amb l'assignatura

Conferència a càrrec de Jordi Camps (Responsable de la Secció de Tractament. Direcció General de Recursos i Règimen Penitenciari de la Secretaria de Serveis Penitenciaris Rehabilitació i Justícia Juvenil del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya) sobre el disseny i la implementació dels Programes de Intervenció a presons.

Conferència dels tècnics i usuaris del Servei de prevenció de recaigudes en toxicomanies a la pressó de joves.

Conferència del DAE de Quatre Camins (tècnics i usuaris) sobre el col·lectiu de discapacitats intel·lectuals.

Metodologia

ACTIVITATS FORMATIVES als SEMINARIS

Lectura i debat (1 sessió)

Lectura sobre la detecció de necessitats d'intervenció.

Programa d'intervenció:

Presentació d'un encàrrec: dissenyar per a implementar al CP de Joves i un grup de joves que compleixen mesures alternatives. L'estudiantat haurà de detectar les necessitats dels col·lectius per tal d'establir els objectius, continguts i l'activitat que desenvoluparan per assolir-los.

Lectura i debat (1 sessió)

Lectura i debat sobre *La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario* (Jeanneret i Elejabarrieta, 2006)

Programes d'intervenció (10 sessions)

L'estudiantat dinamitzarà la sessió que han dissenyat en el grup classe. A partir de l'experiència, l'autoavaluació i el feed-back de l'equip docent i de la resta de companys, el grup millorarà la proposta final. La proposta final serà defensada davant del grup classe mitjançant la presentació d'un pòster. Els 4 grups que obtinguin millor avaluació (evaluen equip docent i grup classe) implementaran la seva activitat en el CP de Joves o a la UAB a un col·lectiu de joves que estan complint mesures alternatives.

En la plataforma Moodle, a l'inici del curs, estara disponible el cronograma de l'assignatura amb el calendari de les activitats i les dates d'entrega de les evidències d'aprenentatge.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	19,5	0,78	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Seminari	19,5	0,78	1, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Avaluació final	15	0,6	3, 5, 6, 7, 8, 10, 12
Seguiment assignatura	30	1,2	1, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 14
Treball Grupal	28,5	1,14	
Treballs individuals	30	1,2	

Avaluació

1. Model d'avaluació

Avaluació continuada per tal que l'estudiant, juntament amb els docents, pugui fer el seguiment del seu grau d'assoliment dels objectius docents i les competències. D'aquesta manera, l'estudiant pren un paper actiu orientant i impulsant el seu propi procés d'aprenentatge.

L'estudiant presentarà 2 treballs individuals, un treball grupal i una prova escrita sobre els continguts treballats a l'assignatura.

2. Condicions de l'avaluació

Assistència a les classes teòriques i els seminaris (mínim 80% per a tenir dret a avaluació). No es consideraran falta d'assistència les absències per causa major degudament justificades, malaltia y assistència a activitats acadèmiques prèviament aprovades per l'equip docent.

És important respectar la data i format d'entrega, en cas contrari el professorat no estarà obligat a dur a terme la correcció.

La còpia o el plagi implica que l'entrega no és avaluable ni hi ha dret a la recuperació.

3. Requisits per a superar l'assignatura

Cal aprovar cada una de les proves que conformen l'avaluació (treballs individuals, treball grupal i prova final) amb un 5.

4. Recuperacions

En cas de no entregar o de suspendre alguna/es de les proves d'avaluació, l'estudiant haurà de recuperar la matèria. Els treballs individuals es recuperaran durant el període lectiu un cop rebut el feedback dels docents respecte de les activitats. El treball grupal i la prova final es podran recuperar en el període establert per a les recuperacions abans del tancament de les actes. La nota màxima de la recuperació serà un aprovat (5).

L'assistència i participació a la dinamització de la dinàmica grupal es OBLIGATORIA, en cas de no poder assistir per causa de força major, s'haurà de recuperar individualment la part de la dinamització dins del període lectiu. En cas de que fos impossible, la nota del Treball grupal seria NP per a la persona que no haguí dinamitzat.

5. Copiar i plagiar

L' alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica rebrà una advertència; en cas que reiteri aquesta conducta podrà obtenir un màxim d'aprovat a l'assignatura. Una segona reincidència comportarà un 0 en l'assignatura i l'alumne perdrà el dret a re-avaluació.

6. Activitats avaluatives: evidències

Evidència 1. Lectura sobre detecció de necessitats d'intervenció (15%)

Reflexió individual sobre les preguntes de la lectura i el debat realitzat a classe

Evidència 2. Lectura *La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario* (15%)

Reflexió individual sobre les preguntes de la lectura i el debat realitzat a classe (es farà en dues entregues, abans i després del debat)

Evidència 3. Programes d'intervenció

Evidència 3.1. Presentació dels objectius i l'activitat (5%)

Evidència 3.2. Dinamització a l'aula (15%)

Evidència 3.3. Poster i defensa de l'activitat (15%)

Evidència 4. Examen final (30%)

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Lectura Detecció de les necessitats d'intervenció	15 %	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14
EV2 Lectura: El desig de llibertat	15 %	1,5	0,06	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14
EV3.1. Treball grupal: Presentación de objetivos y de la actividad	5 %	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14
EV3.2. Dinamització de l'activitat a l'aula	15	1,5	0,06	1, 2, 7, 8, 12, 13, 14
EV3.3 Treball Grupal: Poster i defensa per accedir a realitzar l'activitat a la institució	15 %	1,5	0,06	2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
EV4. Examen final	30%	1,5	0,06	1, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 15

Bibliografia

Bàsica

Foucault, M. (1975) *Vigilar y castigar*. Madrid: Siglo XXI.

Mackenzie, D (2006). *What Works in corrections. Reducing the criminal activities of offenders and delinquents*.

Cambridge: Cambridge

Lindzey, G; Hall, C; Thompson, R. (1985) *Psicología*. Barcelona: Omega. (Capítol sobre condicionament operant)

Dirección General de Servicios Penitenciarios (2011) *El modelo de rehabilitación en las cárceles catalanas*. Disponible en la página web de la Dirección General de Servicios Penitenciarios.

Complementària

Akers, R (2006). Aplicaciones de los principios del aprendizaje social. Algunos programas de prevención y tratamiento de la delincuencia. En J. L. Guzmán Dálbora y A. Serrano Maíllo, *Derecho penal y criminología como fundamento de la política criminal: estudios en Homenaje al profesor Afonso Serrano Gómez (17-38)*. Madrid: Dykinson.

Albert, L; Simon, P (1979) *Las relaciones interpersonales 3*. Barcelona, Herder.

Albert, L; Simon, P (1979) *Las relaciones interpersonales. Manual del animador 3ª*. Barcelona, Herder.

Almeda, Elisabet; Di Nella, Dino; Ballesteros, Ana. (2010) *Mujeres y ejecución penal. Debates y experiencias en España desde una perspectiva intersectorial. Colección Mujeres y Sistema Penal*. Barcelona: Editorial Copalqui.

Almeda, Elisabet. (2003) *Mujeres encarceladas*. Barcelona: Editorial Ariel

Andrews, D. y Bonta, J (2006). *The Psychology of Criminal Conduct (4ªed.)*. Cincinnati (EEUU): Anderson Publishing Co.

Aristizábal, Luz Adriana y Cubells, Jenny (2017) Mujeres y Delito: Vínculos que las Mueven a Delinquir y a Desistir. *Universitas Psychologica*. Nº 16.

Ayuso, A (2003) *Visión crítica de la reeducación penitenciaria en España*. Barcelona: Ed. Nave Libros

Birgit, Haydeé. (comp.) (2000) *El Derecho en el Género y el Género en el Derecho*. Buenos Aires: Ed. Biblos.

Burgess-Proctor, Amanda (2006). Intersections of Race, Class, Gender, and Crime: Future Directions of Feminist Criminology. *Feminist Criminology [en línea]*, 1 (1), 27-47.

<<https://doi.org/10.1177/1557085105282899>>.

Camps, J. (2013) *Los programas de intervención intensiva en las prisiones catalanas: drogodependencias y delincuencia violenta. Evolución, momento actual y perspectivas de futuro*. Departament de Justicia. Generalitat de Catalunya.

Johnstone, G. & Van Ness D. (2007) The meaning of restorative justice. In *Handbook of restorative Justice*. Willan Publishing.

Jeanneret, F; Elejabarrieta, F. (2006) La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario. *Castalia: Revista de Psicología de la Academia*. (10). 93-106.

Larrauri, Elena (2010) Los programas formativos como medida penal alternativa en los casos de violencia de género ocasional. *Civitas - Revista de Ciències Socials*, 10, (2), 193-215.

Luque, Eulalia; Torres, Núria y Villacampa, Carolina. (2006): *Penas alternativas a la prisión y reincidencia: un estudio empírico*. Cizur Menor: Aranzadi.

McGuire, J. (eds) (2002) *Offender Rehabilitation and Treatment. Effective Programmes and Policies to reduce Re-offending*. Sussex: John Wiley & Sons

Mcguire, J. (2005) El renacimiento de la rehabilitación en medio abierto. En J. Cid y Elena Larrauri (coor) *La delincuencia violenta ¿prevenir, castigar o rehabilitar?.* Valencia: Tirant lo Blanch.

Raynor, P. (2002) Community Penalties. Probation, Punishment and "what works". In *The Oxford Handbook of Criminology*. Third Edition. Oxford: Oxford University Press.

Redondo, S; Martínez, Ana; Pueyo, A. (2012) Intervenciones con delincuentes juveniles en el marco de la Justicia: Investigación y Aplicaciones. *eduPsykhé*, 2012, 11. (2), 143-169

Redondo, S. (2001). La delincuencia y su control: realidades y fantasías. *Revista de Derecho Penal y Criminología*, 2ª Época, (8), 309-325.